

actio criminali praedictet, & ibi etiam Alberi. num. 7. *vers. quid in dubio*. Salicet. *col. in fin. n. 10. vers. aut dubitatur*. Follet. *in pract. crim. canon. cap. 3. n. 11.* Card. Zabarel. *in cap. de his col. 2. in princ. n. 4. vers. quid in dubio*, & ibi Felin. n. 8. & Mar. n. 32. *vers. nec obstat. el. 2. de accusar.* optimè Prosper. Farin. *pract. crimin. tom. 1. quest. 4. n. 28.* ubi plures allegat, & Castr. & B. post glossam *in l. si quis ad exhibendum ff. de excep. rei jud.* Bal. *in cap. cum super in fin. de caus. & propr. idem Bal. & Bart. in l. 1. C. si plures una sentent.* Cornucius *conf. 10. col. 3. lib. 2. Socin. conl. 181. n. 79. lib. 2. Alex. in l. is apud quem col. penult. G. de edendo.* Curtius junior *consil. 174. post prin. Alexan. consil. 93. repet. n. 3. vers. respondeo quod sententia*, lib. 26. latè Card. Tusch. *ubi sup. conl. 124. n. 10. & conl. 125. per tot. & conl. 126. n. 38. cum seqq.* Seraph. *decis. 354. n. 18. tom. 1.*

70 Quòd pertinet, quòd sententia praesumitur lata ex causa deducta in libello, & petitione, & secundùm eam in dubio debet declarari, & interpretari, gloss. *in leg. ba enim causa de suspect. tut. & in d. l. si quis ad exhibendum, gl. nota in l. & puo*, §. 1. ff. faml. hercl. Bal. *in l. 1. Cod. de errore calcul.* & post Baldum Novell. ita tenet Phan. *in tract. de lucrò dot. in rub. n. 29. fol. 26. in parvit.* Castrenf. *consil. 270. l. 2. Alex. consil. 49. n. 8. l. 7. Aymon. Cravet. consil. 186. n. 5. Socin. jun. consil. 181. n. 7. l. 2. lo Faber. in §. jurato. n. 13. ubi l. n. 5. instit. tut. de actio.* Bal. *consil. 51. per tot. l. 5. Efcobar in tract. de ratiociniis*, latè post alios *c. 18. n. 23. & 24. Card. Tusch. d. conl. 126. n. 2. 3. 6. & 50. Menoch. consil. 10. n. 4. l. 2. & quòd sententia recipit declarationem à libello.* Seraph. *decis. 640. n. 2. tom. 1.*

+

+

+

+

l. qui bona fide §. 1. ff. de acq. poss. & in l. non solum §. 1. ff. de usucap. & in l. 2. §. fin. ff. de usucap. pro emptore, & in l. penult. & fin. ff. si pars hered. pet. & in l. cum nemo cum materia, C. de acquir. poss. & in l. fin. in princ. ff. de precar. & hanc distinctionem ita docet Bald. *in cap. cum super*, n. 8. col. 2. de causa poss. & propr. sequitur Anton. Gom. *in l. 45. Tauri*, n. 147.

Quid autem, ubi nec ex sententia, nec ex actis appareat, ex qua causa lata fuisset absolutoria sententia, sed est dubium; tunc eodem modo obstat exceptionem rei iudicatae, dicit post Bald. ubi proximè, & alios, Anton. Gomez. *in d. n. 177. ad fin.* quia secundùm eos debet intelligi de omni causa, quae probari incumbat actori, & ad hos distinctionis terminos dicit reducendum, & intelligendum, quod asserit Faber *in §. retinenda*, *col. 10. n. 31. instituit. de actio.* quod quidem & ex eo comprobatur, quoniam in dubio sententia debet interpretari, & declarari in favorem condemnati, contra quem lata est in eo quod minus ei nocet. Alex. *consil. 46. circa princ. c. 5. Socin. consil. 134. v. is a c. 2. l. 1. Decius consil. 43. c. 1. Alex. consil. 46. v. is a accuratè n. 6. l. 1. & consil. 174. opportunè*, n. 2. l. 2. Decius *consil. 43. & pro tenui. n. 3. cum aliis per Cravet. consil. 44. Micha. Mathe. n. 10. Ab. consil. 7. in fin. l. 1. Curtius junior. consil. 17. ad fin. & consil. 74. c. 6. ad fin. & consil. 53. ad fin. Aymon. Cravet. consil. 74. in fin. & consil. 188. n. 2. Men. consil. 110. n. 34. & 35. l. 2. Boss. in praxi tit. de fals. defens. n. 3. Ceph. consil. 249. n. 18. cum seqq.* & per eundem Paz *de tenui. 1. tom. c. 11. n. 20.* imò in dubio contra eum, qui se fundat in sententia, faciendâ est interpretatio, prout & etiam in contractibus, optimè Men. *d. consil. 110. n. 36. Card. Tusc. pract. conl. tom. 7. littera I. conl. 126. n. 53.* & supra latè *n. 49. & iterum n. 74. & 75. qui adhuc n. 99.* post plures, quos allegat, inquit, quòd qui se fundat in sententia, debet habere rem clarâ, aliâs contra eum fit interpretatio.

Iis proxima est illa difficultas, quae solvenda se offert, an absolutoria sententia in criminalibus generaliter lata qua sententia non appareat, ex qua causa fuerit lata an definitiva, an interlocutoria ab observatione iudicii intelligatur, ut iterum possit reus inquiri & molestari pro eodem delicto. Pro cuius resolutione supponuntur haec ad hoc doctrinae: ut sententia generalis, & dubia recipiat interpretationem, & declarationem ex actis. Ideo si ex eis appareat de non commisso crimine, sententia quoque intelligitur lata ob non commissum crimen, & consequenter erit definitiva at verò si ex actis non appareat de non commisso crimine, & sic de accusati innocentia, sed dumtaxat constat, crimen non probatum, sententia dicitur lata ob non probatum crimen, non autem ob non commissum, quia ita ex actis appareat & colligitur. Et tunc isto secundo casu dicendum est, secundùm magis communem, & observatam practicam: ut sit lata ab observatione iudicii, ut post alios, & longam indagacionem dicit Prosper. Farinac. *in pract. crimin. tom. 1. quest. 4. sub n. 28.* asserens, quòd cum hæc sit communis praxis recepta (de qua nos statim) ut absolutio rei ob non probatum crimen debeat esse ab observatione iudicii, & non definitiva; ita etiam iudicem absolvere voluisse praesumendum esse, cum omnis actus, & dispositio etiam legalis à consuetudine interpretationem recipiat, & cum ea iudicis potestas se conformare praesumatur, l. cum de consuetud. *in princ. ff. de leg. l. quod si nolit*, §. quia assidua. *ff. de adtio. edit. B. in l. semper in stipu. ff. de reg. jur.* Abb. *in cap. certificari, de sepulchur. Felin. in cap. ex literis, in 7. declaratione de fide instrumentor.* & alii per Cagnolom *in l. si quis major*, n. 82. C. de transaction. & in rubr. *ff. si quis jus dicen. non obtemp.* n. 24. quibus adde quae superius latè diximus, *versicul. quod corroboratur ex eo*, n. 99. ubi plurimos adduximus Doctores,

& per consequens hoc casu novis supervenientibus iudicibus, poterit reus iterum de novo conveniri, & molestari.

82 Et quòd quando ob non probatum delictum reus fit absolvendus ab observatione iudicii, non diffinitivè, & quòd hæc sit communis & universalis praxis, & opinio magis communis atque recepta: duabus contrariis relatis per Dovar. *lib. 1. var. cap. 1. post n. 8. & per totum*, testatur Prosper Farinac. *ubi proximè d. 4. à num. 27.* ubi multa de materia.

83 Sed quid si penitus exactis non appareat causa, ex qua fuerit reus absolutus, tunc quamvis Doctores in l. 1. C. quando civilis actio criminali praedictet, videatur se inclinare, ut praesumatur lata ob non commissum delictum, tamen communis est opinio in contrarium; scilicet, ob non probatum, gloss. *in l. si quis ad exhibendum ff. de excep. rei iudicatae.* Bart. *in l. hoc. 2. §. edito n. 3. versicul. aut dubitatur ff. ut bonorum raptorum*; & ibi Angel. *num. 6. Salicet. in d. l. 1. post n. 10. Bald. in l. 3. C. de sentent. qua sine certa quant. Lanfr. in c. quoniam contra in verbo, interlocutoria, num. 43. de probat.* Anton. de Buttr. *in c. de his, num. 4. column. 2. in princ.* ubi Zabarel. *n. 4. Felin. num. 8. vers. quid sit simpliciter* ubi de communi. Marian. *num. 32. & seqq. de accusario.* Paris. *consil. 87. num. 13. lib. 3. & in repert. l. 1. admonend. n. 77. ff. de iurejur.* ubi etiam de communi. Angel. *de malefic. in verbo, ad querelam, n. 85. in fin. versicul. si verò non appareat.* & ibi Augult. *n. 5. ad fin. Covari. d. l. 1. var. c. 1. num. 8. cum aliis relatis per Brunor. à Sole in suis question. leg. q. 17. n. 3. Prosper Farinac. d. q. 4. n. 28. vers. quòd si penitus.*

84 Et quid erit dicendum de sententia, qua quis condemnatus fuit in exilium, & non appareat ex ea, de quo censuerit iudex, an de voluntario, an de pratico. Hanc mover difficultatem Parla. *3. tom. q. 17. n. 6. & supra post sequi centurias*, quò loci probat, indubio de pratico exilio, quam de voluntario sumendâ esse interpretationem, & sententiam intelligendam, quem vide.

85 Ulterius quærì poterit an vir condemnatus per iudicem Ecclesiasticum simpliciter ad praestandam uxori cautionem propter ejusdem viri savitiam, & quòd aliter feret divorcium quoad totum, & mutuam cohabitationem, an si non praestet fidejussores, satisfacies, si offerat nudam cautionem, vel etiam juratoriam; & an executor excedet si illum ardet ad fidejussores praestandos, etiam illos non reperire allegantem. Et quòd excedat executor, probatur, nam verba iudicis debent intelligi secundùm mentem juris, ut superius à numero 60. altius probavimus, sed simplex cautio de jure, dumtaxat intelligitur de verbali obligatione, juxta gloss. *in l. 2. sed si agant, in verbo, sola promissione ff. de iudicibus*: quamvis consuetudo obtinuit, ut requiratur etiam hypotheca, & bonorum obligatio, tenet Bart. *in l. pratoris, n. 2. ff. de pravioris stipulatio. Soc. consil. 120. cum in presenti consultacione; in 2. dub. col. 3. n. 4. vers. sic, seruo quia demum, l. 1. qua n. ut magis communem servandam testatur Ill. in l. 1. n. 20. column. penult. ad medium, vers. circa dictas quinque fallentias ff. qui satisfacere cogant. & in l. si prius, n. 52. de novi oper. nuntia. Padill. in l. super poss. n. 21. cum seqq. de transact. omnib. & per l. 1. tit. 7. p. 3. tenet Quezeda *in cap. 11. n. 1. Socin. regul. 53. versicul. fallit. 4. Ceval. in contra commun. 1. q. 66. n. 1. & 2. Gratian. in discept. foren. tom. 1. c. 147. n. 19. & 20. ergo executor juris intellectum, & verborum sententiae significationem attendere, & servare debet.**

86 Secundò & pro hac parte facit, quoniam et si ad fidejussores praestandos maritus virtute sententiae teneretur; tamen propter impossibilitatem ex eo, quòd eos non reperit (quae est maxima difficultas excusabilis secundùm glossam in l. 3. §. quibus in verbo, quibus ff. si cui plus quam per l. Fal. idiam. & ibi Bart. n. 3. l. si vehend. §. idem, jur. ff. ad l. Rhod. de jactu) debet excusari, juxta Salgado de Protect. Reg.

l. 1. C. usufruct. l. penult. ut in possess. in legat. Angel. l. 4. de usufruct. Ill. in auct. cui relicto. n. 8. C. de inducra viduata tollend. & alibi passim per Doctores. Sed ubi datur maxima difficultas, vel impossibilitas adimplendi sententiam in eo, super quo lata fuit, sententiae executio fit in eo quod potest, text. est in l. qui restituere, ff. de rei vindic. text. in l. Julianus. ff. de confess. l. si longis. C. de executione rei iudicatae, quibus probatur, quòd licet quis praecise teneatur ad rei restitutionem, & traditionem, & a l. id compellatur; nihilominus si non habet facultatem rei restituendae, puta quia perit, decessit, vel abiit, ut iudicatum sortiatur effectum, fit executio in estimatione, & valor ejusdem rei, de quo latè egimus supra cap. 4. p. cap. 5. *versic. insuper superius à nobis propositam a n. 33.* & quae ibi dicta sunt, bene conducunt ad propositum.

Et ulterius comprobatur ex doctrina Angeli Areti. *confil. 136. in themate num. 5.* & per totum consilium dum loquitur de sententia condemnare Titium, ad conservandum indemnem Gaium ab obligatione Gaii, si obligatio Gaii est extincta, quia fuit tanquam fidejussor compulsus solvere, debet relaxari indemni eo modo, quo potest, ut solum sibi restituatur, licet sententia dicat relevari ab obligatione, comprehendit etiam à solutione facti vigore dictae obligationis, Bald. *consil. 501. casus talis est per totum, maxime in fin. lib. 5. Roman. consil. 14. in princ. & ibi additio 1. Felin. in c. auditis col. 1. de praescriptio. gloss. in c. & puo ff. faml. hercl. secund. Abb. in c. ex literis, in fin. col. penult. de pig. Cardinal. Tusc. *pract. conl. l. 7. littera S. conl. n. 26. num. 0.* ut sententia absolvens tenorem à tutela, intel- ligatur de reddenda ratione tutelae, super qua actum fuerat, non de tutela, & per Angel. Aretin. *in d. consil. 136. & num. 13. & 17. latè prosequitur Cardinal. Tusc. ubi proximè conl. n. 26. a n. 125. cum quatuor seqq.* ubi loquitur de condemnato in eo, quòd de jure est impossibile, sed honestum, qui compellitur de facto ad executionem eo modo quo potest, quando secundum verba sententiae non potest fieri executio, ut de condemnato ad tradendum instrumentum debiti, si non reperitur, cogitur condemnatus liberare victorem: ut per Angel. Aretin. *ubi proximè num. 13. & seqq.* tenet Tusc. *d. num. 128.* ergo idem dicendum venit in nostro casu, quòd si vir non potest invenire se fidejussorem, casu quòd ad illos praestandos teneatur satisfacere dicitur sententiae si cautionem juratoriam offerat.*

Sed contrariam sententiam, & opinionem longè de jure veriorum esse censeo. Primò, quòd quid sit de jure, vel consuetudine, de simplici cautione dicendum ex iis quae ad primum argumentum contrariae partis scripimus; tamen indubiatum illud est quòd quoticumque à jure requiratur cautio plena, sufficiens, recta, aut competens tunc juris intellectu, & interpretatione intelligitur de cautione cum fidejussoribus vel pignoribus Socin. *in regul. 43. versio fallit. 4. & seqq.* *in cap. quoniam, §. in aliis ut lite non contestat. & in cap. fin. de pignoribus, cap. 1. de sequest. post fruct. c. qua fronte, de appel. gloss. in cap. ex transmissa de restitu. spoliat. verbo, sufficiens l. si mandato Titii, §. si. ff. mandati l. ergo, §. ad iro, de fideicom. liber. & alii Doctores statim citandi, Sed cautio quae à viro saviente debet uxori praestari, debet esse sufficiens juris dispositione, text. est in cap. transmissa, ibi, ipsam ei restitui facias, recepta tamen sufficiens cautione: ubi jura, & glossa superius citata, & citandi Doctores exponunt, sufficiens: id est, cum fidejussoribus, vel pignoribus, quia iudex debet recipere cautionem, per quam mulier sit magis securâ à viri savitia. *cap. quoniam, §. ultim. ut lite non contestat.* & est text. in d. cap. literas, in fin. ibi. Si verò tanta sit viri savitia, ut mulieri trepidanti non possit sufficiens securitas provideri, non solum non debet ei restitui, sed ab eo potius amoveri etc. & ita tenent H h h 3 Anton.*

Anton. Gomez post alios lib. 2. variar. c. 6. sum. n. 16. Menoch. de arbit. 2. cent. 2. casu 130. Gutier. canon. quæst. c. 34. per totam. Cevallos in commun. tom. 1. q. 66. numero 9. & supra n. 1. Birtazz. clausul. 42. gl. 8. n. 2. Gratian. in disceptatio. for. tom. 1. c. 147. n. 21. & 22. quia aliter securitati uxoris trepidantis non consulitur, ex d. juribus & Doctoribus.

96 At verba iudicis debent intelligi secundum mentem juris, & ita debet sententia generalis interpretari, prout de iure fieri debuit, & ut cum juris dispositione conformetur. De quo plenissime per nos actum fuit superius hoc eodem. c. 35. versic. & isthæc declaratio interpretativa, & c. & n. 46. versicul. interpretationem autem extraneam, & num. 2. versic. hinc est quod sententia debet intelligi. 6. c. imò etiam verba sententiæ debent intelligi civiliter. Galderic. conf. 88. an sit legatus, aliàs 8. de offic. delegat. & conf. 12. circa medium versic. licet ergo aliàs 11. de feud. Petr. Anchar. conf. 153. punctus talis num. 8. Roman. conf. 90. n. 4. & conf. 312. circa propositam, col. 2. n. 2. ubi additio, latè prosequitur Cardus. Tofsch. prætic. concl. 1.8. litt. V. concl. 104.

97 per totam. qui n. 5. cum Soc. conf. 186. Reverendiss. n. 3. 1. 2. dicit verba civiliter esse intelligenda, videlicet, ut applicentur rebus proportionalibus. Et facit quod 98 latè ipse Tufsch. eodem tit. & litera, concl. 97. per totam.

99 Deinde quia dicta sententia præcisè obligat, & astringit, ut latè probavimus. c. 3. hac 4. part. per tot. & n. 15. quoniam sententia est stricti juris, & tantum dispenat, quantum loquitur. Et ultra non extenditur, quod importet verborum sonus. Bald. in l. Julia. n. 5. de conditione in debiti. Alexand. conf. 108. n. 2. vol. 5. & ex Decio, & utroque Curcio, Ill. Ripa, & aliis, Petr. Surd. decis. 112. n. 13. & per Decium in l. jus nostrum n. 1. ff. de regul. jur. Gozadi. conf. 50. num. 12. Socii junior conf. 181. num. 67. lib. 2. Craver. conf. 88. n. 6. Cæstr. conf. 3. l. 1. Menoch. conf. 80. n. 39. Burgi. Cavalca. decis. n. 6. p. 3. Anchar. decis. 437. ista sententia in fin. Anan. conf. 18. visa sententia, in princ. Alexand. conf. 173. opportunè, n. 2. lib. 2. & plenè conf. 49. in causa, in princ. lib. 7. & conf. 164. visis. n. 2. ubi addi. verbo stricta. adducit concordantes lib. 7. Rol. à Valle conf. 70. num. 10. & seqq. lib. Decian. conf. 5. n. 108. lib. 1. Decius in conf. 607. n. 7. Curtius 101 Junior. conf. 153. in fin. Ill. conf. 98. ac. edo. col. fin. l. 1. Cap. conf. 57. Dec. in l. 2. ff. de offic. ejus. Menoch. latè conf. 110. a. n. 13. lib. 2. ubi multa cumulat. Nec ex sententia possumus aliquid inferre, nisi quatenus ex vi verborum de necessitate inferatur. Bart. in d. l. Julia, de condi. in deb. Alexand. conf. 84. in causa. num. 3. l. 3. Anch. conf. 474. ista sententia in fin. Decius conf. 322. visis, in princ. Aymon. Craver. de antiquit. tempor. 4. part. s. incipit, transeo, n. 64. & 65. Rota novissima in una Astens. Sedis. 2. Dec. 188. teste Farin. quæ inter recollectas per eum decis. 864. f. mihi 478. Petr. Surd. decis. 261. n. 6. Car. Tufsch. prætic. concl. 7. litt. S. concl. 126. n. 57. & seqq. plures refert. Padill. in l. de certa, n. 5. C. de transactio. & post Abb. Tiraq. & alios, Cachera. decis. Podem. 64. n. 1. & 2. Christophor. de Paz in tract. de renu. tom. 1. c. 11. num. 19. & 20.

Qua propter dicendum est in nostra questione, quod cum rei, negotii, iudiciumque, & verbi natura non patiantur à propria significatione verbi (cautio) (ad quam vir propter sevitiam condemnatus est) recedere, ideo executor minimè excedere dicitur, si illum præcisè ad fidei iussures, seu pignora adstringat; quam partem etiam tenent in nostris terminis Gutier. in l. nemo potest, n. 297. Roland. à Valle conf. 37. n. fin. vol. 2. Cevallos in contra commun. tom. 1. quæst. 66. n. 13. & ultra quos referens sequitur Gratian. in disceptat. forens. tom. 1. 103 cap. 146. à n. 22. & supra, licet ad faciendam condemnationem, an, & quando debeat maritus condemnari, ad præstandam huiusmodi cautionem, plurimum importat iudicis arbitrium, qui ex variis causis cuncta rimando prospiciet, an calumniosè petatur ab uxore, & an appareat de magna sevitia. Et sic quod ad faciendam condemnationem, iudicis arbitrio relinquuntur Cevall. & Gratia. ubi proxime per Menoch. de arbit. casu 141, post factam autem condemnationem (de quo nos loquimus) iudicis arbitrium cessat ex supra dictis.

Et hac parte retenta, non obstant in contrarium adducta argumenta, non primum, cui respondimus in primo fundamento hujus secundæ partis, scilicet quia loquitur quando simplex cautio desideratur secundum naturam, & qualitatem iudicii, & negotii, non tamen quando requiritur cautio sufficientis, ut hic.

Nec obstat secundum argumentum, quia omnes doctrinæ ibi adductæ, licet in se verissimæ sint, nihilominus procedunt in casibus loquuntur, nempe, quando est impossibile, ut aliter possit obtineri res iudicatam satisfieri, puta; quando petiit, vel obit res, & nunc propter impossibilitatem exquirat eo modo, quo melius possit consuli vincenti, puta, in æquivalenti & æstimatione, ut constat ex Doctoribus, & juribus ibi allegatis, at in nostro casu, primò deficit ipsa impossibilitas, deinde quia deficientibus fidei iussoribus, aut pignoribus, non potest dari executio in re æquivalenti, cum periculum uxoris non recipiat æstimationem, nec pretium, quo jus suum deterior redderetur, cum per simplicem cautionem, nec etiam juratoriam, non eviter periculum sevitæ viri. Et sic vel præcisè compellendus est, vel in secunda sententiæ parte, nempe, in separatione quo ad torum, executio facienda est secundum ea quæ latè superius diximus c. 11. n. 47. & seqq. versic. sed quid dicendum in sententia, & c. post Farin. in prætic. crimin. tom. 1. quæst. 26. à n. 13. cum seqq. ubi diximus, sententiam latam contra aliquem in certum, quæ si non solvat, illum condemnari in exilium, ut non solvendo dicta centum, quia si non habet exequitur sententia in pœna corporali comminata, videt quos ibi latè adduximus, quæ omnia rectè ad propositum nostrum conducunt. Et etiam advertit Cevall. ubi proxime ad n. 13. cum seqq. ubi quod mulier deponatur loco tuto.

Contingit dubitari de clerico, qui in aliquem protulit verba injuriosa; per nuntium (ut assoler) seu alium iudicem Ecclesiasticum, condemnationem fuit ad debitam honoris reddendam satisfactionem an executor excedet, si illum cogat palinodiam recantare, & se desicere ut honoris injuriati satisfiat, & consulatur. Et non excedere videtur, eo quod ita jure hæc honoris satisfactio declarata est, l. 2. tit. 1. o. l. 8. recopil. quod attendi etiam debet in foro Ecclesiastico; etenim jure canonico deficiente, recurrendum est ad jura & consuetudines regni, potius quam ad jura Imperialia: ita docet Pala. Rub. in repetit. rub. de don. inter, col. 5. allegans Didacum de Villadiego, Doctorem Hispan. & post Præpositi doctrinam in c. consuetudo. 1. ad col. 3. tenet Bern. Diaz in prætic. crim. can. c. 66. de maledictis sub n. 7. ubi etiam dicit, clericum injuria orelem teneri hæc pœnam pati.

Sed contrarium, quod imò iudex executor excedet manifestè,

manifestè, probatur, cum quia sententia eam pœnam non infligit, nec verba patiuntur, tum etiam quia Bernard. Diaz ubi proxime, dum in clerico injuriatore intelligi dicit legis Regiæ pœnam palinodiæ communiter à Doctoribus reprehensus est, cum nobilitatis privilegio fungatur. Parlad. lib. 1. variar. cap. 17. n. 31. & 32. Didac. Perez in l. 9. tit. 1. l. 1. ordin. Boër. conf. 4. n. 40. idem Didac. Perez in l. 3. versic. de maledictis tit. 8. l. 8. ord. Placa in epitome delict. l. 1. cap. 1. num. 24. Anton. de Padill. in l. quamvis n. 9. C. de jur. & fact. ign. Salced. in add. ad Bern. Diaz ubi proximo d. n. 9. verbo. se mentit. Prosp. Farin. (post Salced.) in prætic. crim. tom. 3. q. 105. n. 75.

Deinde quia clericis injuriatoribus, ad satisfactionem honoris injuriam passim, jure canonico apposta est pœna qua clericus cogitur, veniam ab adversario petere, ut est text. expressus in cap. clericus maledictus. 46. dist. qua puniuntur clerici in foro Ecclesiastico, secundum Salcedum & Farinac. ubi proxime, quem vide sup. à num. 71. ubi multa in propositum adducit. Et hæc etiam pœnam petitionis veniæ recenfer Bernard. Diaz. dist. cap. 66. num. 1. quare non erit recurrendum ad jus Regium, cum in hoc non deficiat juris canonici determinatione.

Unam notat, quod generaliter condemnatus actione injuriarum efficitur infamis, latè prosequitur Farinac. ubi proxime à num. 61. quod obtinet etiam in clerico condemnato hac injuriarum actione, text. in cap. cum te, & ibi notant omnes de re jud. Bernard. Diaz in dist. prætic. crim. canon. cap. 66. n. 6. Salced. in litera P. Placa in epitome delict. lib. 1. c. 4. in fin. n. 5. Farinac. ibi n. 64. Tamen erit animadvertendum, quod quamvis cantans palinodiam, & se desicere coram iudice, notario, & testibus, juxta formam dist. l. 2. tit. 10. lib. 8. recopil. remaneat infamis: tamen quando pro bono pacis non tamen servata specifica forma dictæ legis, alia verba æquipollentia satisfactoria proferat, non erit infamia maculatus. Nam aliud est se desicere formaliter, & aliud verba satisfactoria pronuntiare; bene probat Aviles in proœmio Capitul. præ. n. 20. in fin. adversus Gregor. Lopez in l. 35. tit. 18. part. 2. in gloss. verb. com. demerit, & merito, ut recenfer, & sæpè practicasse affirmat Hieron. Gonzal. in regul. de mens. & aliter. gloss. 4 sub num. 18. & 4. quod cum in simili casu dubius dixit Azov. in d. l. 1. tit. 10. l. 8. recopil. n. 89. & 90. qui prædicatorum Doctorem non meminit, quæ notare poteris pro huiusmodi satisfactione, & veniæ petitione, ad quam clericus cogitur injuriator.

Utilis quadam, & practicable se nobis offert tollenda difficultas, passim contingens, & illa fit, quidam conventi fuere vigore cujusdam obligationis, qua obligati erant expressè omnes in solidum, tamen per sententiam simpliciter omnes condemnati sunt, an in solidum condemnati omnes intelligantur, juxta tenorem scripturæ; an pro rata dumtaxat; & ut attendi debeat obligatio præcedens, urgere videntur ea, quæ hæcenus hoc capite dicta remanent.

Sed contrarium verius est de jure, imò quòd si plures simpliciter condemnentur, unusquisque pro rata condemnatus intelligatur, licet in solidum per scripturam obligatus sit, Guid. Papæ singul. 68. si plures. Aymon. Craver. conf. 10. n. 2. & conf. 188. n. 6. Tiberius Decian. inter consilia Menochii 123. n. 10. lib. 2. optimè Gratian. disceptat. forens. tom. 1. cap. 33. à n. 50. & 51. & est text. in l. 1. C. si plures una sententia, & optima gloss. ibi verbo virilibus, & est text. expressus melior de jure in l. si mandato, §. Paul. respond. 1. de re judic. mirabilis etiam in l. 2. C. si plures una sententia condemn. quibus adde text. in l. Paul. respondit eos 43. ff. de re jud. ubi gloss. in verbo virili, intelligit non solum censer condemnatos pro parte, quando erit divisa obligatio originalis, & primæ, sed etiam quando eadem obligatio

esset in solidum, quia semper in utroque casu condemnatio intelligitur in viriles, ut de communi observantia testatur Tiber. Decian, ubi proxime, eam etiam sequitur Anton. Gom. l. 2. variar. cap. 12. de duob. reis sub num. 1. Giurb. decis. 46. à n. 1. & faciunt quæ hac 4. part. cap. 7. n. 101.

Et ratio est, quoniam licet obligatio originalis sit in solidum, tamen illa quæ oritur ex sententia, talis non est, nam quilibet videtur de jure condemnatus pro parte, & sententia debet intelligi secundum dispositionem juris, ita ut ommissum, seu non expressum, habeatur pro omisso, secundum Guid. Pap. Craver. Grat. Gomez, & 116 Giurb. locis nuper relatis.

Et ex hoc inferuntur plures tutores ad reddendam rationem condemnatas, quia intelligitur quilibet prorata, & pro parte, non in solidum. Castr. in l. si quis separatum, §. quoties, de appell. Petr. Surd. conf. 150. n. 5. Lallong. racem. 7. n. 5. Costa de rata portione q. 33. n. 3. Giurb. ubi supra n. 4. d. decis. 46.

Et comprobatur, quia quando adessent plures colligantes condemnati in expensis simpliciter & genericè, ut tunc unusquisque teneatur pro parte sua dumtaxat, ita ut hoc modo sententiæ generalitas debeat declarari, & interpretari, secundum Afflict. decis. 225. & ita servandum esse testatur Capuraq. decis. 243. p. 1. Cav. decis. 15. n. 31. Cart. decis. 28. n. 2. Cancr. l. 3. resol. c. 17. n. 95. Mill. decis. 15. n. 89. pro quo faciunt iura superioris allegata. Hinc sententia contra plures simpliciter pronuntiat, lata dicitur contra quemlibet pro virili, & quantitate bonorum occupatorum, ut per argumentum legis si mihi, & Titio, in prin. de verb. oblig. l. reos, §. cum in tabul. ff. de duobus reis, & per d. l. Paul. resp. eos, & per d. l. 1. latius comprobatur Philip. Corneus conf. 190. n. 13. cum seqq. vol. 1. f. 145.

Quæ doctrina in tantum vera est, ut iudicatum dixerit Afflict. dec. 215. quod si ex sex decim obligatis in solidum, quatuor dumtaxat simpliciter conventi condemnentur, pro rata tantum condemnati censentur, non habito respectu ad numerum condanatorum, sed potius ad numerum sexdecim obligatorum, ita ut eorum quilibet non in quarta, sed in portione decima sexta condemnatus existimetur, & intelligatur, etsi hæc in re anceps sit Surd. conf. 150. n. 35. tamen Afflictum laudat Apostilla ad Abbatem conf. 163. vol. 1. & melius Abb. conf. 33. volum. 8. num. 2. Cavale. decis. 15. num. 31. & decis. 8. num. 3. & decis. 30. n. 112. part. 2. Grammar. decis. 68. num. 9. Costa de rata portione quæst. 33. n. 9. & quæst. 138. num. 1. Ripa de individuis, siff. 8. n. 61. Decian. conf. 3. volum. 9. n. 3. Corneus conf. 71. vol. 1. num. 1. Millan. decis. num. 86. l. 1. Verrall. decis. 243. p. 1. Cartar. decis. 28. Franch. decis. 228. Boër. decis. 99. & decis. 310. n. 4. Craver. conf. 9. n. 51. Tapat. var. resol. c. 15. de sententia n. 292. Card. Tufsch. prætic. concl. lit. O. conf. 32. n. 15. & seqq. Giurb. decis. 46. n. 1. dicens ex eo, 212 quia in residuo absoluti censentur, g. in d. l. 1. verbo virilibus. Cancr. d. c. 27. n. 155.

Hæc tamen doctrina, & dispositio nostra principalis limitatur, dummodo iudex in sententia non habuerit respectum ad libellum, in quo si fuerit iustum omnes condemnari, & per iudicem relaxetur petita executio, perinde est ac si omnes in solidum condemnasset B. in l. 1. post medium, & ibi Bald. n. 3. in fin. Cod. si plures una sentent. Gratian. in disceptat. forens. tom. 1. c. 33. sub num. 51. ubi testatur ita tenuisse Rotam in una pecuniaria Bononien. 28. Junii 1602. coram Domino Caccin. censentur etenim repetæ in termino referente, omnes qualitates quæ insunt in eo ad quem fit ratio, leg. si ita scripsero 38. de condition. & demonstration. B. in leg. si prior 33. ff. seluto matrim. & in l. 1. in princ. ff. de receptat. Bal. in leg. si fidei iussor §. qui interrogatus, de interrogat. action. Decian. conf. 603. n. 6. post princ. Anch. quæst. 21. n. 11. l. 2. Gratian. ubi proxime d. n. 51. H h h 4 ad